

කෘෂි තාක්ෂණ තොරතුරු

කෘෂි තාක්ෂණ තොරතුරු කඩිනමින් ගොවි ජනතාව අතරට ලබා දීමේ අන්වැලකි.

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ජාතික කෘෂි තොරතුරු හා සන්නිවේදන මධ්‍යස්ථානයේ ප්‍රකාශනයකි.

තාක්ෂණික පත්‍රිකා අංක 03 - 2018 ජනවාරි

කීඩෑ උවදුර මැඩලමු - කෙත රැකගමු

මේ දිනවල කුරුණෑගල හා ගම්පහ දිස්ත්‍රික්ක වල ඉතා සීඝ්‍රයෙන් දුඹුරු පැළ කීඩෑ හානිය පැතිරෙමින් පවතී. මේ වනවිටත් කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ පොල්ගහවෙල, වදාකඩ, නාරම්මල, මාස්පොත, මාකඳුර, පන්නල, ඉබ්බාගමුව, මාවතගම, කහපත්වල, ගනේවත්ත, වැල්ලව යන ප්‍රදේශ වල දුඹුරු පැළ කීඩෑ හානිය වසංගත මට්ටමට වර්ධනය වෙමින් පවතී. ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ දිවුලපිටිය, මරදගහමුල, වල්පිට, නිට්ටඹුව, බඩල්ගම, පල්ලේවෙල යන ප්‍රදේශවලත් මෙම උවදුර වසංගත මට්ටමට වර්ධනය වෙමින් පවතී. දුඹුරු පැළ කීඩෑවාට අමතරව පිට සුදු පැළ කීඩෑවා ද මෙම ක්ෂේත්‍ර වල වාර්තා වේ.

හානිය හඳුනා ගන්නේ කෙසේද ?

දුඹුරු පැළ කීඩෑවාගේ කෙටි පියාපත් සහිත හා දිගු පියාපත් සහිත ආකාර දෙකක් හඳුනා ගත හැක. මින් දිගු පියාපත් සහිත ආකාරය ගොයමට පළමුව සංක්‍රමණය වේ. මොවුන් පත්‍ර මැද නාරටිය හා පත්‍ර කොපුව තුළ වරකට බිත්තර 300ක් පමණ කැදලි වශයෙන් දමයි. දින 7-9 ක බීජජාමණ කාලයකින් පසු ශිෂ්‍රවන් බිහිවේ. මෙම ශිෂ්‍රවන් හා සුහුඹුලන් ගොයම් ශාකයේ කඳ පාදස්ථයේ ජල මට්ටමට ආසන්නව රැඳෙමින් යුෂ උරා බොයි. පිදීමට ප්‍රථම ගොයමේ කෙටි පියාපත් සහිත ආකාරය වැඩිපුර දැකගත හැකි අතර ගොයම පරිණත වීමත් සමඟ සංක්‍රමණය විය හැකි දිගු පියාපත් සහිත ආකාරය වැඩි වේ. කීඩෑ හානිය වැඩිවන විට ගොයම් කහ පැහැයට හැරෙන අතර හානි වූ ස්ථාන කවාකාර අල්ලි ලෙස පෙනේ. නමුත් එවැනි ලක්ෂණ දකින තෙක් නොසිට නිරන්තරයෙන් ගොයම් පරික්ෂා කර බලා ගස පාමුල සිටින කීඩෑවන් හඳුනාගෙන අවශ්‍ය ප්‍රතිකර්ම යෙදීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

දුඹුරු පැළ කීඩෑ හානිය සීඝ්‍රයෙන් පැතිර ගියේ ඇයි ?

- මෙම කන්නයේ පවතින කාලගුණ රටාව මෙම දුඹුරු පැළ කීඩෑවාට හා පිට සුදු පැළ කීඩෑවාට වඩාත් හිතකර නිසා ඉතා සීඝ්‍රයෙන් කීඩෑ ගහණය වැඩි වීම.
- පෙර කන්න වලට සාපේක්ෂව මෙම කන්නයේ ගොයමේ අඩු වයසින් කීඩෑ හානිය ආරම්භ වීම.
- මෙම කන්නයේ පෙර කන්න වලට සාපේක්ෂ කොළ හකුළන දළඹුවාගේ හානිය ඉතා බහුල වීම හා ඒ සඳහා පුළුල් ක්‍රියාකාරී කෘමිනාශක යෙදීම තුළින් ගොයමේ සිටින ස්වභාවික සතුරන් විනාශ වීම.
- වර්ෂා තත්ත්ව සමඟ කීඩෑවන්ට යෙදූ කෘමිනාශක මගින් සාර්ථකව මර්දනය නොවීම. ගහණයේ සිටින ඔරොත්තු දෙන සතුන් ඉතිරි වී ඔවුන් සීඝ්‍රයෙන් ගුණනය වීම නිසා කෘමිනාශක වලට පාලනය නොවන තත්ත්වයක් ඇති වීම.
- ගොවි මහතන් විසින් ගොයමේ ඉහළ කොටස් වලට කෘමිනාශක යෙදීම. මෙමගින් කීඩෑවන් සිටින කඳ කොටසට කෘමිනාශක ලඟා නොවීම නිසා කෘමිනාශක යෙදුව ද සාර්ථකව පාලනය නොවීම.
- ගොවි මහතන් විසින් යොදා ගන්නා දියර ඉසින යන්ත්‍ර/ටැකි නියමිත ප්‍රමිතියකින් තොරවීම හා නිර්දේශිත “නොසල” (Nozzel) වර්ග භාවිත නොකිරීම නිසා කෘමිනාශකයේ කාර්යක්ෂමතාවය අඩු වීම.
- නියමිත පරිද්දෙන් නිර්දේශිත කෘමිනාශක තෝරා නොගෙනීම.

- කන්න 3කින් සාර්ථකව වගා නොකළ නිසා කුඹුරේ පෝෂණ තත්ත්වය ඉහළ බැවින් හා යූරියා පොහොර භාවිතය සමඟ ගොයම වඩාත් මාංශලව වර්ධනය වීම.
- වැඩි වශයෙන් වර්ෂාපෝෂිත වී වගාවන් නිසා කුඹුරේ ජලය කපා නොහැරීම.
- වී වැපිරීමේදී වැඩි ගොයම් පැළ ඝනත්වයක් පැවතීම හා වල් පැළෑටි නිසි පරිදි පාලනය නොකිරීම.

මෙම තත්ත්වය පාලනය කරන්නේ කෙසේද ?

- සියළුම ගොවීන් ඒකරාශී වී යායක් ලෙස මෙම කීඩෑ භානිය පිළිබඳව හොඳින් දැනුවත් වීම.
- හොඳින් ගොයම පරික්ෂා කොට පවතින කීඩෑ උවදුර හා භානිය තක්සේරු කර කඩිනමින් පාලනය සඳහා පියවර ගැනීම.
- ගොයමේ ක්ෂුද්‍ර පරිසරයට හානිකර නොවන පරිදි දුඹුරු පැළ කීඩෑවන්ට හා පිටසුදු පැළ කීඩෑවන් පැතිරීම වැළැක්වීමට හැකි සෑම අවස්ථාවකම වැඩි ජලය කපා හැර නිසි පරිදි වල් පැළ ඉවත් කර නියමිත ජල ප්‍රමාණය පවත්වා ගැනීම.
- යායටම කෘමිනාශක එකවර යෙදීම.
- නිර්දේශිත කෘමිනාශක අතරින් අවස්ථාවට අනුව සුදුසු කෘමිනාශක තෝරා ගැනීම හා නිර්දේශිත ආකාරයට යෙදීම, මෙහිදී ගොයම දෙපසට පිරා කඳ මත සිටින කීඩෑවන්ට හොඳින් කෘමිනාශක දියර ලඟාවන සේ යෙදීම.
- ගසේ ඉහළ කොටස් වල ද මෙම භානිය දක්නට ලැබේ නම් එම ස්ථාන වලට ද කෘමිනාශක යෙදීම.
- ප්‍රමිතියකින් යුතු ඉසින යන්ත්‍රයක් භාවිතා කිරීම හා සුදුසු නොසලයන් තෝරා ගැනීම (Hollow cone nozzle, Flat fan nozzle).
- කාලගුණ තත්ත්වය පිළිබඳව සැලකිලිමත් වීම.
- පත්‍ර වර්ෂ දර්ශකයට අනුව යූරියා පොහොර අවශ්‍යතාවය අනුව පමණක් භාවිතා කිරීම.
- විවිධ කෘමිනාශකයන් මිශ්‍රකර නොයෙදීම.
- භූමිතෙල්, දැව් තෙල්, රතිඤ්ඤා යෙදීම වැනි හානිකර ක්‍රියාවන්ගෙන් වැළකීම.
- වරකට වඩා කෘමිනාශක යෙදීමට සිදුවන විට කෘමිනාශක නිර්දේශයේ සඳහන් පරිදි වෙනස් ක්‍රියාකාරීත්වය සහිත කෘමිනාශක (MOA කාණ්ඩය යටතේ වෙනස් කේත අංක සහිත) තෝරා ගන්න. භානිය උග්‍ර වූ කේෂ්ත්‍ර වලට පළමුව “බියුප්‍රොෆේසින්” යොදා අවශ්‍ය වේ නම් සතියකට පසුව කාබොසල්ෆාන් යොදන්න.

සිසුයෙන් පැතිර යන දුඹුරු පැළ කීඩින හානියට සමගාමීව කොළ පාළුව රෝගය කළමනාකරණය

කොළ පාළුව (Rice Leaf Blast)

වී ශාකයේ ඕනෑම වර්ධක අවධියකදී ඇති විය හැකි දිලීර රෝගයකි. *Mognaporthe oryzae* (Pyricularlu oryzea) නමැති දිලීරය නිසා ඇති වේ.

රෝගය පැතිරීම

මෙම රෝගය වාතයේ දිලීර බීජාණු පවතින ඕනෑම ප්‍රදේශයක වගා කරන කුඹුරක ඇති විය හැක. මෙය බිත්තර වී මගින් පැතිරිය හැකි අතරම රෝගී ශාක වල ඇති බීජාණු සුළං හරහා නිරෝගී කේෂ්ත්‍ර වලට පැතිරීම ද සිදුවේ. රාත්‍රී කාලයේදී පහළ උෂ්ණත්වය හා මිඳුම් සහ අඳුරු කාළගුණික තත්ත්ව, ඉහළ සාපේක්ෂ ආර්ද්‍රතාවය, අධික තයිට්‍රජන් පොහොර භාවිතය, ඉහළ පැළ ගහනය රෝගය ව්‍යාප්ත කිරීමට ආධාර වේ.

රෝගය හඳුනා ගන්නේ කෙසේද ?

පත්‍ර කඳේ ගැට හා කරල් හොඳින් නිරීක්ෂණය කරන්න.

- පත්‍ර කඳේ ගැට මත (පර්ව වල), කරල් කොටස් මත හෝ ඇට මත ලප ඇති වීම සිදුවේ. මුලින්ම පත්‍ර මත ඇතිවන ලප මධ්‍යය අළු සුදු පැහැති වන අතර තද කොළ පාට වටයකින් යුතුවේ. පරිණත වූ පසුව එම ලප පහසුවෙන් හඳුනා ගත හැකි තර්කු රූපී හැඩයක් ගන්නා අතර අළු සුදු පැහැති මධ්‍යයකින් හා කහ දුඹුරු පාට වටයකින් යුතු වේ.
- රෝගය වේගයෙන් පැතිරෙන අතර සම්පූර්ණ පත්‍රම වියළී ශාකය මැරීයාම වුවද සිදුවිය හැක. කඳේ ගැට වලට ආසාදනය වූ විට එම ස්ථාන කළු පැහැයට හැරී කඳ එම ස්ථානයෙන් කඩා වැටේ.
- කරලේ ගෙල මත ආසාදනය වූ විට කළු, දුඹුරු පැහැයට හැරේ. එය ගෙල කුණු වීම ලෙස හැඳින්වේ. එමගින් වී ඇට පිරීමට බාධාවන නිසා බොල් කරල් හට ගනී. බොල් වූ සුදු කරල් ඇති වූ පසු නැවත කරල් පිරීමක් සිදු නොවන නිසා එම අවස්ථාවට පැමිණි පසු පාලනය කිරීම අපහසුය.
- කරලේ කිණිති මත ආසාදනය වී බොල් වූ සුදු කිණිති ඇති වීමට ද හැකිය.

පාලනය කිරීම

- සුදු කරල් මතු වූ පසුව දිලීරනාශක යෙදීම මගින් සාර්ථක පාලනයක් සිදු නොවේ. එම නිසා හානි වූ කේෂ්ත්‍ර අවට කිරි වදින ගොයම් (Milking stage) පවතින නම් පහත සඳහන් නිර්දේශිත දිලීරනාශකයක් නිර්දේශිත ප්‍රමාණයෙන් යෙදීම වැදගත් වේ.
 - කසුගමසින් 20g/lit + SC (සාන්ද්‍රණය: මිලි ලීටර 15ක් ජලය ලීටර 10ක / හෙක්ටයාර එකකට මිලි ලීටර 480-600ක් යෙදිය යුතුය/දින 5-10ක කාල අන්තරයක් පවත්වා ගත යුතුය).
 - ටෙබ්‍රකොනොසෝල් 250g/lit EC (සාන්ද්‍රණය: මිලි ලීටර 6ක් ජලය ලීටර 10ක / හෙක්ටයාර එකකට මිලි ලීටර 102-240ක් යෙදිය යුතුය/ දින 7-10ක කාල අන්තරයක් පවත්වා ගත යුතුය).
 - අයිසොපොතියොලේන් 400g/lit EC (සාන්ද්‍රණය: මිලි ලීටර 12.5ක් ජලය ලීටර 10ක/ හෙක්ටයාර එකකට මිලි ලීටර 400-500ක් යෙදිය යුතුය/ දින 7-10ක කාල අන්තරයක් පවත්වා ගත යුතුය).
 - කාබෙන්ඩිසිම් 50% SC (සාන්ද්‍රණය: මිලි ලීටර 7ක් ජලය ලීටර 10ක/ හෙක්ටයාර එකකට මිලි ලීටර 220-280ක් යෙදිය යුතුය/ දින 10-14ක කාල අන්තරයක් පවත්වා ගත යුතුය).
 - ට්‍රයිසයික්ලොසෝල් 75% WP (සාන්ද්‍රණය: ග්‍රෑම් 6ක් ජලය ලීටර 10ක/ හෙක්ටයාර එකකට ග්‍රෑම් 192-240ක් යෙදිය යුතුය/ දින 10-14ක කාල අන්තරයක් පවත්වා ගත යුතුය).

ඉදිරි කන්න සඳහා

- ප්‍රතිරෝධී ප්‍රභේද වගා කිරීම.
- පිරිසිදු බිත්තර වී වගාවට යොදා ගැනීම.
- දහයියා අඟුරු පසට යෙදීම.
- වෙනත් ධාරක ශාක මර්ධනය සඳහා වල් පැළෑටි පාලනය කිරීම.
- සමතුලිත පොහොර මිශ්‍රණයක් යෙදීම (පත්‍ර වර්ණ දර්ශක භාවිතයෙන් නයිට්‍රජන් පොහොර යෙදීම).

සීඝ්‍රයෙන් පැතිර යන දුඹුරු පැළ කීඩිෂ භානියට සමගාමීව කොපු අංගමාරය රෝගය කළමනාකරණය

කොපු අංගමාරය (Sheath Blight)

Rhizoctonia solani නැමැති දිලීරය නිසා ඇති වේ. උපරිම පදුරු දමන අවධියේදී බහුල වශයෙන් ඇතිවිය හැකි රෝගයකි.

රෝගය පැතිරීම

මෙම රෝගය බිත්තර වී, පිදුරු මගින් පැතිරිය හැකි අතරම රෝගී ශාක වල ඇති බීජාණු මගින් සුළං හරහා ද නිරෝගී කෙණ්ත්‍ර වලට පැතිරේ. ඉහළ උෂ්ණත්වය හා ඉහළ සාපේක්ෂ ආර්ද්‍රතාවය, අධික නයිට්‍රජන් පොහොර භාවිතය, ඉහළ පැළ ගහණය රෝගයට හිතකර තත්ත්වයන් වේ.

රෝගය හඳුනාගන්නේ කෙසේද ?

කඳේ කොපුව, පත්‍ර හා කරල් හොඳින් නිරීක්ෂණය කරන්න.

- මුල් අවධියේදී ජල මට්ටමට ආසන්න කඳේ කොපුව මත අළු කොළ පැහැති ඕවලාකාර ලප ඇති වේ. පසුව ඒවා අළු සුදු පැහැති ඕවලාකාර ලප සේ කඳේ ඉහළට හා පහළට පැතිරී යයි.
- පත්‍ර මත ඇතිවූ විට අක්‍රමවත් හැඩැති ලප ඇති වේ. කරල් දක්වා වුවද පැතිරී යා හැකි අතර එවිට වී ඇට කළු පාට වේ. රෝගයට හිතකර තත්ත්ව වලදී දිලීර බීජාණු දැකිය හැක. මේවා මුල් අවධියේදී සුදු පැහැ වන අතර පසුව දුඹුරු පැහැයට හැරේ.

පාලනය කිරීම

කුඹුරේ ජලය පවතී නම් කපා හරින්න. නිර්දේශිත දිලීරනාශකයක් නිර්දේශිත ප්‍රමාණයෙන් ශාක වල පාදස්ථ ප්‍රදේශයට යෙදීම.

- පෙන්සිකියුරෝන් 25% WP (සාන්ද්‍රණය : ග්‍රෑම් 20 ක් ජලය ලීටර් 10ක/ හෙක්ටයාර එකකට මිලි ලීටර 640-800 ක් යෙදිය යුතුය/ දින 7-14 ක කාල අන්තරයක් පවත්වා ගත යුතුය).
- හෙක්සාකොනසෝල් 50g/lit EC (සාන්ද්‍රණය : ග්‍රෑම් 20 ක් ජලය ලීටර් 10ක/ හෙක්ටයාර එකකට මිලි ලීටර 640-800 ක් යෙදිය යුතුය/ දින 7-14 ක කාල අන්තරයක් පවත්වා ගත යුතුය).
- ටෙබුකොනසෝල් 250g/lit EC (සාන්ද්‍රණය : මිලි ලීටර 6 ක් ජලය ලීටර් 10ක/ හෙක්ටයාර එකකට මිලි ලීටර 102-240 ක් යෙදිය යුතුය/ දින 7-10 ක කාල අන්තරයක් පවත්වා ගත යුතුය).

- තයොගනේට් මෙතිල් 70% WP (සාන්ද්‍රණය : ග්‍රෑම් 10 ක් ජලය ලීටර් 10ක/ හෙක්ටයාර එකකට මිලි ලීටර 320-400 ක් යෙදිය යුතුය/ දින 7-14 ක කාල අන්තරයක් පවත්වා ගත යුතුය).
- ප්‍රොපිකොනසෝල් 250g/lit EC (සාන්ද්‍රණය : මිලි ලීටර 10 ක් ජලය ලීටර් 10ක/ හෙක්ටයාර එකකට මිලි ලීටර 320-400 ක් යෙදිය යුතුය/ දින 7-14 ක කාල අන්තරයක් පවත්වා ගත යුතුය).

ඉදිරි කන්නය සඳහා

- ආසාදිත පිදුරු ක්‍ෂේත්‍රයට යෙදීමෙන් වැළකීම.
- දහයියා අඟුරු පසට යෙදීම.
- පත්‍ර වර්ණ දර්ශකය භාවිතයෙන් නයිට්‍රජන් පොහොර යෙදීම.
- ප්‍රශස්ත පැළ ගහනයක් පවත්වා ගැනීම.
- වල් පැළ පාලනය කිරීම.

නිර්දේශිත කෘමිනාශක

කෘමිනාශකය	MOA කාණ්ඩය	හෙක්ටයාරයකට යෙදිය යුතු ප්‍රමාණය
එතිප්‍රෝල් 10 SC	2B	480 ml - 600 ml
එතොෆෙන්ප්‍රොක්ස් 10 EC	3A	480 ml - 600 ml
තයාමෙතොක්සාම් 25% WG	4A	96g - 120g
ඉමිඩක්ලෝප්‍රීඩ් 20 SL	4A	160ml - 200ml
තයොසයික්ලාම් 50% SP	14	800g - 1000g
ක්ලෝරන්ට්‍රැනිලිප්‍රෝල් 20% + තයාමෙතොක්සාම් 20% WG	28/ 4A	100g – 130g
බියුප්‍රොෆෙසින් 25% SC	16	480ml - 600 ml
ක්ලෝනියනිඩින් 15% SG	-	80g - 100g
කාබොසල්ෆාන් 20% SC	1A	800ml - 1000ml

වැඩි විස්තර සහ තාක්ෂණික දැයකැන්විය : ජී.වී.එස්.එන් වින්දනේන (අධ්‍යක්ෂ), බී.බී. එම්. යූ. කේ. රත්නායක (නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ - ජර්ජියානියා), එස්. ආර්. සරත්චන්ද්‍ර (සහකාර කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ - ජර්ජියානියා), එච්. එල්. කේ. ලියනගේ (සහකාර කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ - සංවර්ධන), යූ. ඩී කහවත්ත (ජර්ජියානියා සහකාර), කේ.එම්.ඒ.එස් කෝණාර (ජර්ජියානියා සහකාර)- ටී ජර්ජියානියා හා සංවර්ධන ආයතනය, බහලගොඩ, ඉබ්බාගමුව

දුරකථන අංක : 037-2258561

සැකසුම : අයි.එස්.එම්. හලිමිදින් (සහකාර කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ), කේ.එම් සිරිවර්ධන (තාක්ෂණික සහායක - කෘෂි ව්‍යාප්ති)
 අධීක්ෂණය හා උපදෙස් : ආර්.ඩී සිරිපාල (අධ්‍යක්ෂ - තොරතුරු හා සන්නිවේදන)